

บทที่ 1

บทนำ

การบริหารพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 เป็นดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐมีการควบคุมและดูแลพัสดุที่อยู่ในความครอบครอง ให้มีการใช้และการบริหารพัสดุที่เหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐมากที่สุด โดยมีแนวทางการปฏิรูประบบการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความคล่องตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 258 กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้ (ข) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (5) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ให้มีความคล่องตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน ในการปฏิรูประบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างนี้ และมาตรา 76 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรม สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลตามพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การได้มาซึ่งพัสดุในหน่วยงานภาครัฐ จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดจึงทำให้พระราชบัญญัตินี้จำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุง เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีการรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุจึงมีความจำเป็นต้องมีแนวทางการปฏิบัติที่รอบครอบและรัดกุม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการตรากฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐเพื่อทำให้เกิดความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างมากยิ่งขึ้น

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายที่สำคัญในการบริหารประเทศเพื่อการพัฒนาประเทศ (Country Development) และการให้บริการแก่ประชาชน ส่วนใหญ่มาจากการจัดทำบริการสาธารณะ¹ (Public Service) โดยเฉพาะการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ (Procurement and Supply Management) โดยหน่วยงานของรัฐ² (State agencies) เป็นการดำเนินกิจกรรมทางปกครองอันจำเป็นและเป็นหลักสำคัญที่ช่วยให้การจัดทำบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพมากขึ้น³

เดิมการจัดซื้อจัดจ้างและการพัสดุนั้นเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2552 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายลำดับรอง⁴ (Subordinate Legislation) ตราบขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินการได้โดยกว้างขวาง แพร่หลาย โปร่งใส มีการแข่งขัน

¹บริการสาธารณะ (Public Service) คือ การบริการหลักของรัฐที่ต้องจัดทำเพื่อให้บริการแก่ประชาชน การบริการสาธารณะมีหลายรูปแบบ เช่น การก่อสร้างสาธารณูปโภค การรักษาความสะอาด การจัดการจราจร. อ้างถึงใน มนัสนันท์ ชัยกิจยิ่งเจริญ. (2553). *การจัดการบริการสาธารณะโดยวิธีการทำสัญญาจ้าง: กรณีศึกษาเทศบาลนครพิษณุโลกและเทศบาลนครขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. หน้า 9.

²นิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ปรากฏอยู่ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ดังนี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

๑ล๑

๑ล๑

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ หน่วยธุรการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑ล๑

๑ล๑

³นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2554). *สัญญาทางปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 85.

⁴กฎหมายลำดับรอง เป็นกฎเกณฑ์ทางกฎหมายซึ่งองค์กรของรัฐที่ใช้อำนาจในทางบริหาร (Executive Power) อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นที่มีค่าบังคับเสมอด้วยพระราชบัญญัติตรากฎหมายลำดับรองขึ้นเพื่อใช้บังคับ โดยกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็นรายละเอียดเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายอื่นที่มีค่าบังคับเสมอด้วยพระราชบัญญัติ กฎหมายลำดับรองเป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์ของกฎหมาย (Hierarchy of Law) ต่ำกว่าพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นที่มีค่าเสมอด้วยพระราชบัญญัติ อ้างถึงใน วรเจตน์ ภาศิริรัตน์. (2554). *กฎหมายปกครอง ภาคทั่วไป*. กรุงเทพฯ: นิติราษฎร์. หน้า 32.

อย่างเป็นทางการ ประหยัดงบประมาณของแผ่นดิน เกิดความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประโยชน์ของทางราชการสูงสุด เมื่อรัฐมีหน้าที่ต้องสนองตอบความต้องการพัสดุของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้มีการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุมากขึ้นย่อมส่งผลให้เกิดข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชนมากขึ้นเช่นกัน ซึ่งต่อมาได้มีการประกาศใช้ (Promulgation) พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้การดำเนินจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลาง (Standard Rule) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนให้มากที่สุด โดยวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความโปร่งใส (Transparency) และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม (Fair Competition) มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญซึ่งจะก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน มีการวางแผนการดำเนินงานและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มีการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ประกอบกับมาตรการอื่น ๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับสาธารณชนและก่อให้เกิดผลดีกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ หลักการเหล่านี้ปรากฏในหมายเหตุประกอบท้ายพระราชบัญญัติ

¹การวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลนั้น เกิดจากข้อสรุปของที่ประชุมองค์การให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในช่วงต้น ค.ศ. 1990 ซึ่งได้แก่ ธนาคารโลก (World Bank) องค์การพัฒนาของสหประชาชาติ (United Nations: UN) และองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) โดยต่อมาได้มีการแพร่หลายหลักธรรมาภิบาลเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืนและการช่วยบรรเทาปัญหาความยากจนของประเทศต่าง ๆ อ้างถึงใน สุจิตรา บุญรัตน์. (2549). *ประชาชนและธรรมาภิบาล: การสำรวจทัศนคติของคนไทยในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. หน้า 19.

เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ (Stage agencies) ปฏิบัติงานด้านจัดซื้อจัดจ้างและการพัสดุ โดยมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายและเป็นไปเพื่อให้เกิดความโปร่งใส รวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหากพิจารณาจากพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ทั้งฉบับแล้วจะพบว่าการกำหนดถ้อยคำว่า “หลักธรรมาภิบาล” ไว้แต่เพียงแห่งเดียว คือ ในส่วนของหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น แต่หากพิจารณาและวิเคราะห์บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้มุ่งเน้นในด้านความโปร่งใสของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ประชาชนโดยส่วนรวม จึงจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัตินี้มีแนวคิดพื้นฐานสำคัญ คือ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และความโปร่งใส (Transparency) เป็นหลักการสำคัญ

หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักการสำคัญที่รัฐสามารถนำไปใช้ในการบริหาร ปกครอง จัดการ ดูแล และควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐให้มีความชอบธรรมและเป็นไปตามครรลองธรรม นอกจากนี้ หลักธรรมาภิบาลยังหมายถึงความถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อาจนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการและปฏิบัติได้⁶ โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งข้อ 4⁷ วางหลัก

⁶ พัทธมา จิตรมหิมา. (2562). วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในประเด็นการกำหนดหลักธรรมาภิบาลและแนวทางในการสร้างความโปร่งใสตามกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ. *บทความเชิงวิเคราะห์กฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: กองกฎหมายปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า 6.

⁷ ข้อ 4 หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

4.1 การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความร่วมมือร่วมใจ อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

4.2 ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

(1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

สำคัญในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้น ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ (1) หลักนิติธรรม (The Rule of Law) (2) หลักคุณธรรม (Morality) (3) หลักความโปร่งใส (Accountability) (4) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) (5) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) และ (6) หลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness or Economy) โดยหลักการทั้ง 6 ประการนี้จะเป็นส่วนที่ช่วยให้ภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายและวางระเบียบปฏิบัติราชการเพื่อให้การจัดระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นผลให้สังคมสามารถมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อระบบบริหารกิจการดังกล่าว ด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและให้โอกาสตรวจสอบได้ ตลอดจนขยายการให้บริการภาครัฐไปสู่ประชาชนอย่างรวดเร็ว (Speedy) ทั่วถึง (Throughout) และเป็นธรรม⁸ (Justice)

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐคือ หลักธรรมาภิบาลซึ่งหากมีการนำมาใช้เป็นแนวทางและกรอบในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐแล้ว อาจทำให้เกิดความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Government Procurement) ซึ่งจะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสาธารณชนและก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดซื้อจัดจ้าง

(2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

(3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

(4) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

(5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

(6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

⁸ พัชมา จิตรมหีมา. อ่างแล้วเชิงอรธที่ 6. หน้า 10.

ภาครัฐให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป รวมทั้งยังเป็นการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น⁹

การศึกษานิพนธ์เพื่อค้นหาแนวทางและในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว ให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาดังกล่าว และทำให้การกำหนดหลักธรรมาภิบาล และความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศ โดยทำให้มีความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับจากนิพนธ์นี้ คือ การก่อให้เกิดพัฒนาการทางกฎหมาย (Legal Development) โดยทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายดังกล่าวให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ซึ่งจะส่งผลต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐให้เกิดความโปร่งใส และมีการเปิดโอกาสในการแข่งขันอย่างเป็นธรรม สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน เกิดความคุ้มค่า (Worthiness) ในการใช้จ่ายเงิน ทำให้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
2. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตรากฎหมายหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
3. เพื่อค้นคว้าและวิจัยมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐของประเทศไทยและต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การกำหนดหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลต่อการบริหารและจัดการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

⁹ พัชมา จิตรมहिมา. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 6. หน้า 10.

5. เพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสมแก้ไขเพิ่มเติมและพัฒนากฎหมาย โดยการกำหนดหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 แล้วจะเห็นได้ว่า มีการกำหนดถ้อยคำว่า หลักธรรมาภิบาล ไว้แต่เพียงแห่งเดียว คือ ในส่วนของหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการกำหนดว่า เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุโดยใช้เงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าต่อภารกิจของรัฐ และป้องกันปัญหาการทุจริต ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ และกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา 8 (2) ยังวางหลักว่า การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจนและมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน หากพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติมาตรา 6 และมาตรา 8 (2) มีความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล แต่บทบัญญัติดังกล่าวยังไม่มียกข้อยกเว้นที่ชัดเจนเพียงพอเกี่ยวกับการวางหลักการสำคัญของหลักธรรมาภิบาลไว้

การกำหนดเกี่ยวกับหลักการสำคัญของหลักธรรมาภิบาลไว้ในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 อาจเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความโปร่งใสและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าในประเด็นการวางหลักธรรมาภิบาลในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จึงเป็นประเด็นทางการศึกษาวิจัยที่มีความสำคัญอันจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์ และวิจัย เพื่อค้นหาแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินการดังกล่าวต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

สารนิพนธ์นี้ เป็นการศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายในการกำหนดหลักธรรมาภิบาล และความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ โดยจะทำการศึกษานวนคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการพัสดุทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส เพื่อให้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ทั้งนี้ การศึกษาและวิเคราะห์ในสารนิพนธ์นี้จะวิเคราะห์จากตำราทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หนังสือบทความทางวิชาการ เอกสารทางกฎหมาย พระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กฎหมายลำดับรองต่าง ๆ เช่น พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ โดยพิจารณาถึงคำวินิจฉัยขององค์กรตุลาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งพิจารณาถึงมติคณะรัฐมนตรี¹⁰ (Resolutions of Cabinet) เอกสารที่ใช้ประกอบการเรียน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต่าง ๆ แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ตลอดจนแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์นี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยมุ่งเน้นทำการศึกษาและวิเคราะห์จากพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ เช่น ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กฎกระทรวง หนังสือเวียน ประกาศของคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงสถานการณ์แวดล้อมที่เกี่ยวข้องในกระบวนการของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ประกอบกับการศึกษาจากตำรา บทความในวารสารต่าง ๆ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ เอกสารทางวิชาการ เอกสารอื่น ๆ ตลอดจนกฎหมายต่างประเทศ

¹⁰ มติคณะรัฐมนตรี (Resolutions of Cabinet) คือ ผลการตัดสินใจร่วมกันของคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐบาล (Cabinet) ในการบริหารราชการแผ่นดินเรื่องต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายของคณะรัฐมนตรี โดยมติที่วางหลักในการบังคับให้เป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีย่อมมีลักษณะเป็นกฎหมายที่จะ

นั ก ม า สึ ก ย ำ

และวิเคราะห์ในทางกฎหมายได้

ที่เกี่ยวข้องกับการหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ รวมทั้งข้อมูลที่รวบรวมได้จากการค้นคว้าทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยนำข้อมูลมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ทางกฎหมาย โดยนำเสนอผลการศึกษาและแนวทาง ในการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ทั้งนี้ เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลในการศึกษา เพื่อวิเคราะห์และได้ข้อสรุปที่เหมาะสมอันเป็น ข้อเสนอแนะในทางวิชาการต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
2. เพื่อให้เข้าใจแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐ
3. สามารถอธิบายถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐของประเทศไทยและต่างประเทศ
4. สามารถวิเคราะห์และเข้าใจการกำหนดหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
5. เพื่อให้เข้าใจได้แนวทางในแก้ไขปัญหากฎหมายโดยการกำหนดหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส นั้น พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้น โดยมีแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานสำคัญอันได้แก่ หลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส (Good Governance and Transparency) การบริการสาธารณะ (Public Service) และวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ ตามหลักการพื้นฐานขององค์การการค้าโลก (WTO Common Principles) ซึ่งจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการพัสดุทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส ซึ่งจะได้อภิปรายกรณีดังกล่าวในบทต่อไป